

Komet kommenterar 2021:08, publicerad 2021-08-30

Försök handlar om att tillägna sig ny kunskap med ett öppet sinne. För att få ut mesta möjliga krävs bra försöksupplägg, att genomförandet följs noga och att en utvärdering görs. Här ges praktisk handledning och konkreta råd inför försök som till exempel rör regelverk.

Kommenterad rapport

Bauknecht D. et al. **How to design and evaluate a Regulatory Experiment? A Guide for Public Administrations.** March 2021. University of Göttingen, Darmstadt University of Applied Sciences and the Institute for Applied Ecology, Berlin/Freiburg.¹

Komets kommentarer

- Ett av Komets fyra arbetsspår är inriktat på att möjliggöra försök.² Hittills har Komet tagit fram ett antal kunskapsunderlag och lämnat flera förslag till regeringen, i syfte att stimulera och underlätta försök som avser regelverk och nya tekniska lösningar. I likhet med rapportförfattarna har Komet särskilt framhållit värdet av att genomföra försök som rör styrning och regelverk.³
- I november 2020 antog Europeiska rådet en uppsättning slutsatser om vikten av att genomföra regulatoriska försök.⁴ Rådet menade att sådana försök kan fungera som verktyg för att kunna formulera bättre lagstiftning inom Europa.
- Syftet med den rapport som kommenteras är att ge vägledning vid försök. Ytterligare inspiration finns att hämta hos den svenska myndigheten Vinnova, som har samlat såväl metodstöd som goda exempel om arbete med policyutveckling.⁵ Regulatoriska försök kan vara en av flera olika metoder inom policyutveckling. Även World Economic Forum har tagit fram metodstöd riktat till beslutsfattare som arbetar med regelverk i en tid av snabb teknikutveckling.⁶
- Kunskap om försöksmetodik är centralt inom forskning och utveckling, och det finns mycket litteratur inom området. Ett exempel på handbok om metodik är Trial Guidance Methodology Handbook.⁷ Jämfört med den kommenterade rapporten beskrivs de olika stegen, och metoderna som behövs för att planera och genomföra ett försök, lite mer utförligt.
- Enskilda experiment bör vara del av en större helhet där försök skapar löpande lärande, enligt professor M. Kremer vid Harvard University. När han erhöll 2019 års ekonomipris till Alfred Nobels minne tillsammans med E. Duflo och A. Banerjee framhölls deras experimentella ansats.⁸

Länkar

1. www.oeko.de/fileadmin/oekodoc/Regulatory_Experiments-Guide_for_Public_Administrations.pdf
2. www.kometinfo.se/vart-arbete/mojliggöra-forsok/. Notera att Komet använder begreppet "regulatoriska växthus", där båda de försökstyper som beskrivs i den tyska rapporten kan inkluderas.
3. www.kometinfo.se/nyheter/komet-skriver-om-forsok-i-dn-debatt/#.YSeD-KhxflV
4. www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/11/16/regulatory-sandboxes-and-experimentation-clauses-as-tools-for-better-regulation-council-adopts-conclusions/
5. www.vinnova.se/m/hur-kan-offentlig-sektor-mota-morgondagens-samhallsutmaningar/smart-policyutveckling/verktyg-for-policyutveckling/
6. www3.weforum.org/docs/WEF_Agile_Regulation_for_the_Fourth_Industrial_Revolution_2020.pdf
7. www.driver-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/TGM-handbook-FINAL.pdf
8. www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/2019/summary/

Sammanfattning av rapporten

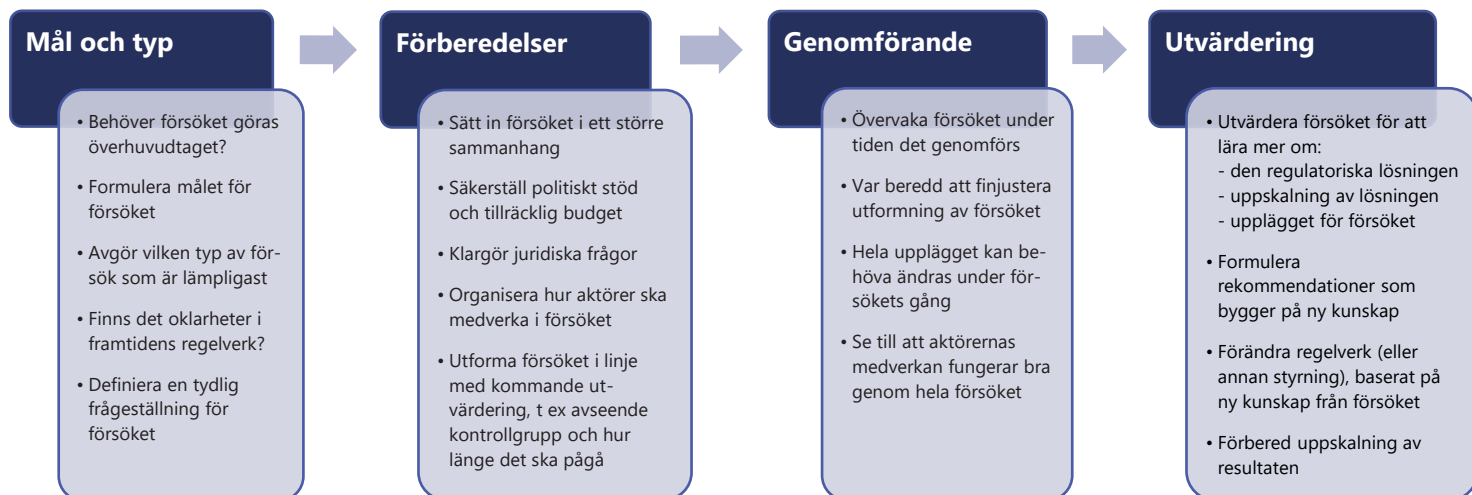
Syftet är att ge stöd till de som funderar på att göra regulatoriska försök. Den riktar sig fram för allt till tjänstemän inom offentlig sektor och innehåller vägledning om vad som behöver göras för att förbereda, genomföra och utvärdera ett försök.

Det kan verka besvärligt att göra regulatoriska försök, skriver författarna. Men de menar att sådana försök är både bra och viktiga för att lära sig mer, till exempel om hur regelverk kan ändras och utvecklas. Genom att göra försök i verkliga miljöer blir det möjligt att förstå och förutsäga konsekvenser, innan en ändring genomförs i full skala. Rapporten ger flera konkreta exempel på försöksupplägg och redovisar även vilka lärdomar som försöken har bidragit med.

I begreppet regulatoriska försök inkluderar författarna försök i verkliga miljöer där man studerar olika former av styrning, till exempel när det gäller policy, regelverk eller organisationsstruktur. De skiljer mellan två typer av regulatoriska försök:

1. *Regulatory Sandboxes*, som används vid försök som rör tekniska, sociala eller organisatoriska innovationer. Vid denna typ av försök görs tillfälliga undantag från befintliga regler.
2. *Regulatory Innovation Trials*, som syftar till att testa nya former av styrning för att få kunskap, till exempel om hur ett regelverk fungerar innan det implementeras brett i samhället.

Figuren visar de fyra stegen i ett regulatoriskt försök, samt de viktigaste momenten i varje steg. Översättning av en figur i rapporten.

Om Komet Kommentarer

Komet kommenterar aktuella internationella rapporter som rör regelverk, teknikutveckling och innovation. Syftet är att ge ett svenskt perspektiv, sätta information i ett sammanhang och göra underlaget lätt tillgängligt.

Författarnas slutsatser och rekommendationer

- regulatoriska försök kan ge beslutsfattare kunskap om för- och nackdelar, och om kostnader, för att ändra ett regelverk. Försök som genomförs i verkliga miljöer ger underlag för att bättre förstå konsekvenserna av ett beslut.
- eftersom det finns olika typer av regulatoriska försök är det viktigt att välja rätt typ, beroende på vad man vill veta.
- försök handlar om att tillägna sig ny kunskap med ett öppet sinne. För att få ut så mycket som möjligt av försöket krävs korrekt försöksupplägg, att genomförandet följs noga och att en utvärdering görs efter avslutat försök.
- lyckade försök kräver deltagande från så många berörda aktörer som möjligt.
- regulatoriska försök kräver att den som har ansvaret verkligen har koll på juridiken.
- det finns inget standardiserat sätt att genomföra regulatoriska försök. Men de fyra stegen, (se figur) ger en god grund för att lyckas.